

УДК 658.15:005

DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.215.73-82>**Станіславик О.В.**

доктор економічних наук

Державний університет інтелектуальних технологій і зв'язку

Stanislavik Olena

Dr. of Economic Sc.

State university of intelligent technologies and telecommunications

<https://orcid.org/0000-0003-2481-9961>**Коваленко О.М.**

доктор економічних наук

Національний університет «Одеська політехніка»

Kovalenko Oleksandr

Dr. of Economic Sc.

Odesa Polytechnic National University

<https://orcid.org/0000-0001-9702-2772>

ФАКТОРИ ВПЛИВУ ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

У статті досліджено сучасні фактори впливу на фінансові результати українських підприємств та обґрунтовано практичні шляхи їх підвищення в умовах нестабільного економічного середовища. Узагальнено сучасні наукові підходи до визначення факторів формування фінансових результатів, проаналізовано тенденції їх зміни на основі офіційних статистичних даних та систематизовано основні групи факторів, що визначають ефективність діяльності підприємств. У процесі дослідження використано методи наукового узагальнення, системного аналізу, порівняння, групування та графічного подання інформації. Обґрунтовано практичні шляхи підвищення фінансових результатів і запропоновано концептуальну модель, що відображає взаємозв'язок між факторами впливу, управлінськими механізмами та очікуваними результатами. Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання запропонованих рекомендацій для вдосконалення системи управління підприємствами, підвищення їх фінансової стійкості, конкурентоспроможності та забезпечення довгострокового розвитку.

Ключові слова: фінансові результати, фактори впливу, українські підприємства, ефективність діяльності, фінансова стійкість, управління витратами, цифровізація, ризик-менеджмент, стратегічне управління.

FACTORS OF INFLUENCE AND WAYS OF IMPROVING THE FINANCIAL RESULTS OF UKRAINIAN ENTERPRISES

Improving the financial results of enterprises has become one of the key priorities of modern management under conditions of economic instability and growing uncertainty.

The article examines the contemporary factors influencing the financial results of Ukrainian enterprises and substantiates practical approaches to their improvement under conditions of economic instability. Financial results are considered as an integrated indicator reflecting the efficiency of enterprise activity, the effectiveness of resource utilization, management quality and the ability to ensure sustainable development. It is emphasized that, in the current environment, financial performance is determined not only by the balance between revenues and costs but also by the combined influence of production, financial, organizational, digital and external factors.

The study summarizes current scientific approaches to the analysis of factors affecting enterprise financial performance and investigates recent trends in the financial results of Ukrainian enterprises using official statistical data. The findings indicate that macroeconomic instability, military risks, inflationary processes, digital transformation, changes in logistics chains and increasing market uncertainty have significantly affected the performance of domestic enterprises, requiring continuous improvement of management practices.

The main groups of factors influencing financial results are systematized, and practical directions for improving enterprise performance are substantiated. Particular attention is paid to cost management, efficient resource utilization, strategic management, digital transformation, risk management and information support for managerial decision-making. A conceptual model illustrating the relationship between influencing factors, management mechanisms and

ISSN друкованої версії: 2224-6282

ISSN електронної версії: 2224-6290

© Станіславик О.В., Коваленко О.М., 2026

expected economic outcomes is proposed.

The practical significance of the study lies in the possibility of applying the proposed recommendations to improve financial performance, strengthen financial sustainability and increase the competitiveness of Ukrainian enterprises operating under rapidly changing economic conditions.

Keywords: financial results, influencing factors, Ukrainian enterprises, operational efficiency, financial sustainability, cost management, digitalization, risk management, strategic management.

JEL classification: G32, L25, M21.

Постановка проблеми. Фінансові результати є одним із найважливіших показників, що характеризують ефективність функціонування підприємства, рівень його фінансової стійкості, конкурентоспроможності та здатності до подальшого розвитку. Саме вони відображають кінцевий економічний ефект господарської діяльності, узагальнюючи вплив виробничих, фінансових, інвестиційних і управлінських процесів. Стабільне формування позитивних фінансових результатів створює передумови для розширення діяльності підприємств, реалізації інноваційних проєктів, оновлення матеріально-технічної бази та підвищення інвестиційної привабливості.

Водночас сучасні умови функціонування українських підприємств характеризуються високим рівнем економічної невизначеності, що обумовлено війсьним станом, структурними змінами національної економіки, інфляційними процесами, трансформацією логістичних ланцюгів, зміною кон'юнктури внутрішнього і зовнішнього ринків та прискоренням цифрової трансформації бізнесу. За таких умов традиційні підходи до забезпечення прибутковості діяльності вже не повною мірою відповідають сучасним викликам, оскільки підвищення фінансових результатів дедалі більше залежить від здатності підприємств швидко адаптуватися до змін зовнішнього середовища, ефективно використовувати наявні ресурси та впроваджувати сучасні управлінські інструменти.

Особливого значення набуває комплексне дослідження факторів, які визначають фінансові результати підприємств. Практика господарювання свідчить, що фінансові результати формуються під одночасним впливом фінансових, виробничих, організаційно-управлінських, інформаційних та зовнішніх чинників, взаємодія яких істотно ускладнилася в сучасних економічних умовах. Відповідно, забезпечення стійкого зростання результативності діяльності підприємств потребує системного підходу, який поєднує стратегічне управління, фінансове планування, цифрові технології, управління ризиками та інформаційно-аналітичне забезпечення.

У зв'язку з цим дослідження сучасних факторів впливу на фінансові результати українських підприємств та обґрунтування практичних шляхів їх підвищення є актуальним науковим і прикладним завданням, вирішення якого сприятиме підвищенню ефективності діяльності підприємств, зміцненню їх фінансової стійкості та забезпеченню довгострокового розвитку.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблематика формування фінансових результатів підприємств тривалий час перебуває в центрі уваги

вітчизняних і зарубіжних науковців, оскільки фінансові результати є узагальнюючим показником ефективності господарської діяльності, відображають результативність використання ресурсного потенціалу підприємства, якість управління та визначають його фінансові можливості щодо забезпечення подальшого розвитку. У сучасних умовах господарювання особливої актуальності набувають питання дослідження факторів, що впливають на фінансові результати підприємств, а також обґрунтування ефективних управлінських механізмів їх підвищення.

Фундаментальні теоретичні засади фінансового менеджменту, економічного аналізу, формування прибутку та забезпечення фінансової стійкості підприємств ґрунтовно висвітлено у працях І. О. Бланка [2], Є. В. Мних [12], Т. І. Лепейко, О. М. Миронової, К. В. Кривобок і К. Р. Немашкало [9]. У зазначених роботах сформовано концептуальні підходи до управління фінансовими ресурсами, оцінювання результативності діяльності підприємств, аналізу фінансових результатів та прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Подальший розвиток наукових підходів до управління фінансовими результатами підприємств відображено у працях С. М. Белінської та І. О. Крисіної [1], Л. Б. Боденчук, С. В. Боденчук і В. В. Нідельчука [3], О. Козаченко [5], К. Ларіонової та Г. Капінос [8], О. Мицак, Н. Ковтун і О. Лихач [11], О. П. Колісник і А. Д. Мельник [7]. У цих дослідженнях розглянуто питання управління прибутком, формування та оцінювання фінансових результатів, удосконалення механізмів управління, розвитку обліково-аналітичного забезпечення та підвищення ефективності діяльності підприємств.

Практичні аспекти забезпечення позитивних фінансових результатів, фінансового планування, оптимізації витрат, підвищення ефективності використання ресурсів і вдосконалення систем управління підприємствами досліджували Н. Сабліна [13], А. Корбутяк і А. Привалов [6], Н. М. Штефан, Д. С. Букреева, Л. Г. Соляник і К. М. Овдієнко [18]. Результати їхніх досліджень свідчать, що забезпечення стійкого зростання фінансових результатів потребує комплексного поєднання фінансового планування, ефективного управління витратами, використання сучасних методів економічного аналізу та прийняття своєчасних управлінських рішень.

В умовах цифрової трансформації економіки дедалі більшої актуальності набувають дослідження, присвячені цифровізації систем управління підприємствами, розвитку інформаційно-аналітичного забезпечення та вдосконаленню управлінських процесів. Зокрема, Л. О.

Лігоненко [10] досліджує вплив цифровізації на систему управління результативністю підприємств і формування стратегії їх діяльності, тоді як О. П. Колісник і А. Д. Мельник [7] обґрунтовують напрями вдосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовими результатами підприємств. Водночас міжнародний стандарт ДСТУ ISO 31000:2018 [4] визначає сучасні принципи та загальні підходи до управління ризиками, що мають важливе значення для забезпечення стабільності фінансових результатів підприємств.

Вагомий внесок у розвиток сучасних концепцій стратегічного управління та оцінювання результативності діяльності підприємств зробили зарубіжні науковці. М. Портер [21] обґрунтував роль конкурентних переваг як основи довгострокового розвитку підприємств, а Р. Каплан і Д. Нортон [19; 20] запропонували концепцію збалансованої системи показників, що забезпечує інтеграцію фінансових і нефінансових критеріїв оцінювання ефективності діяльності. Сучасні міжнародні дослідження також підтверджують важливість урахування фінансових показників та зовнішніх економічних чинників при оцінюванні фінансової результативності підприємств, що засвідчено результатами дослідження компаній країн Центральної та Східної Європи [22].

Узагальнення результатів сучасних наукових досліджень свідчить, що значна увага приділяється окремим аспектам формування фінансових результатів підприємств, зокрема управлінню прибутком, фінансовому плануванню, цифровізації управління, розвитку обліково-аналітичного забезпечення, стратегічному управлінню та управлінню ризиками. Водночас, попри значний науковий доробок, недостатньо дослідженими залишаються питання комплексного врахування взаємопов'язаного впливу фінансових, виробничо-економічних, організаційно-управлінських, інноваційно-цифрових і зовнішніх факторів на фінансові результати українських підприємств, а також обґрунтування системи практичних шляхів їх підвищення в умовах сучасних воєнних, економічних і технологічних викликів.

Таким чином, невирішеною залишається наукова проблема комплексної систематизації сучасних факторів впливу на фінансові результати українських підприємств та обґрунтування практичних шляхів їх підвищення з урахуванням сучасних економічних викликів.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у комплексній систематизації факторів впливу на фінансові результати українських підприємств та розробленні концептуальної моделі їх підвищення, що відображає взаємозв'язок між факторами впливу, управлінськими механізмами та очікуваними результатами.

Метою статті є дослідження сучасних факторів впливу на фінансові результати українських підприємств та обґрунтування практичних шляхів їх підвищення в умовах нестабільного економічного середовища.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети в дослідженні застосовано комплекс загальнонаукових методів та методів економічного аналізу.

Порівняльно-аналітичний метод використано для зіставлення наукових підходів до визначення факторів формування фінансових результатів підприємств та обґрунтування шляхів підвищення фінансових результатів; системний підхід дозволив розглядати фінансові результати підприємств як інтегральний показник, що формується під впливом взаємопов'язаних фінансових, виробничо-економічних, організаційно-управлінських, інноваційно-цифрових і зовнішніх факторів; метод статистичного аналізу застосовано для дослідження сучасних тенденцій зміни фінансових результатів українських підприємств на основі офіційних статистичних даних; метод групування використано для систематизації основних факторів впливу на фінансові результати підприємств та визначення особливостей їх впливу на результативність діяльності; методи узагальнення й абстрагування застосовано при формуванні теоретичних положень щодо взаємозв'язку між факторами впливу, управлінськими механізмами та шляхами підвищення фінансових результатів, а також при розробленні авторської концептуальної моделі; табличний метод використано для систематизації результатів дослідження; метод графічного моделювання – для побудови авторської концептуальної моделі підвищення фінансових результатів українських підприємств.

Виклад основних результатів дослідження. Для досягнення поставленої мети нами визначено такі завдання: узагальнити сучасні наукові підходи до дослідження факторів формування фінансових результатів підприємств; проаналізувати сучасні тенденції зміни фінансових результатів українських підприємств на основі офіційних статистичних даних; систематизувати основні фактори впливу на фінансові результати підприємств; обґрунтувати практичні шляхи підвищення фінансових результатів українських підприємств; узагальнити взаємозв'язок між факторами впливу та шляхами підвищення фінансових результатів і запропонувати авторську концептуальну модель їх комплексної реалізації.

Фінансові результати є ключовим показником ефективності діяльності підприємства, оскільки відображають кінцевий економічний ефект використання ресурсів і рівень реалізації його управлінського потенціалу. У сучасних умовах вони є інтегральним результатом взаємодії фінансових, виробничо-економічних, організаційно-управлінських, інноваційно-цифрових та зовнішніх факторів, що визначають фінансову стійкість, конкурентоспроможність і перспективи розвитку підприємства.

Актуальність такого підходу зумовлена впливом на діяльність українських підприємств воєнних ризиків, макроекономічної нестабільності, інфляції, трансформації логістичних маршрутів, змін структури попиту та цифрової трансформації бізнесу. За цих умов позитивні фінансові результати дедалі більше залежать від якості управлінських рішень, ефективності використання ресурсів і здатності підприємств адаптуватися до змін зовнішнього середовища.

Об'єктивне оцінювання сучасного стану

фінансових результатів доцільно здійснювати на основі офіційних статистичних матеріалів, які дозволяють виявити основні тенденції розвитку підприємницького сектору та визначити фактори, що найбільше впливають на результативність діяльності українських

підприємств.

Динаміку темпів зростання (зниження) прибутку та збитків підприємств України за 2021-2025 рр. наведено на рис. 1.

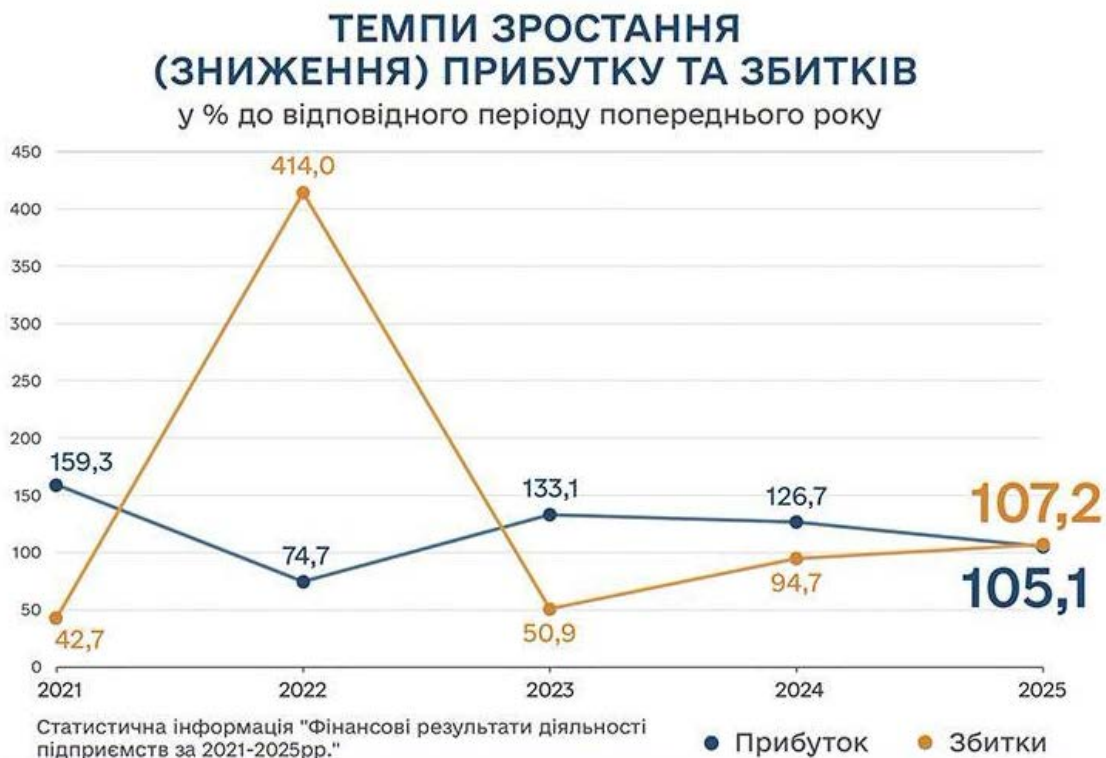

Рис. 1 Темпи зростання (зниження) прибутку та збитків підприємств за 2021-2025 рр. (у% до відповідного періоду попереднього року)

Джерело: [14].

Результати діяльності підприємств за 2025 рік свідчать про збереження тенденції до збільшення як обсягів прибутку, так і збитків. Загальна сума прибутку досягла 1789,4 млрд грн, що перевищує показник 2024 р. на 5,1%. Водночас сукупний обсяг збитків зріс до 498,3 млрд грн, продемонструвавши приріст на 7,2% порівняно з попереднім роком. Незважаючи на це, частка підприємств, які завершили рік зі збитками, дещо зменшилася: із 28,1% у 2024 році до 27,5% за попередніми підсумками 2025 року [14].

Аналіз статистичних матеріалів свідчить, що протягом 2021-2025 рр. фінансові результати українських підприємств формувалися під впливом значної кількості взаємопов'язаних економічних чинників. Досліджуваний період характеризувався суттєвими коливаннями показників прибутковості, що, з урахуванням сучасних умов функціонування національної економіки, може бути пов'язано зі змінами макроекономічної ситуації, наслідками повномасштабної війни, трансформацією логістичних ланцюгів, інфляційними процесами та поступовою адаптацією підприємств до нових умов господарювання. Незважаючи на складність економічного середовища, статистичні дані засвідчують збереження позитивної динаміки розвитку значної частини підприємницького сектору, хоча темпи відновлення окремих видів економічної діяльності

залишаються нерівномірними [14-16].

Характерною особливістю досліджуваного періоду є те, що зміна абсолютних обсягів прибутку не завжди супроводжується аналогічною динамікою фінансової стійкості підприємств. Одночасне зростання прибутків окремих суб'єктів господарювання та збереження значних обсягів збитків свідчать про посилення диференціації результатів діяльності між окремими галузями економіки, що пояснюється різною швидкістю адаптації підприємств до сучасних економічних викликів, неоднаковим рівнем цифрової трансформації та відмінностями у використанні управлінських інструментів.

Наведені тенденції підтверджують, що формування фінансових результатів уже не може розглядатися виключно як наслідок співвідношення доходів і витрат. У сучасних умовах визначальний вплив на результативність діяльності підприємств справляють ефективність стратегічного управління, якість організації бізнес-процесів, рівень використання ресурсного потенціалу, швидкість прийняття управлінських рішень та здатність підприємства своєчасно реагувати на зміни зовнішнього середовища. Саме тому оцінювання фінансових результатів потребує комплексного врахування всієї сукупності факторів, що визначають ефективність господарської діяльності.

За результатами проведеного дослідження

авторами здійснено комплексну систематизацію факторів впливу на фінансові результати українських підприємств, відповідно до якої їх згруповано за

фінансовими, виробничо-економічними, організаційно-управлінськими, інноваційно-цифровими та зовнішніми факторами (табл. 1).

Таблиця 1

Систематизація факторів впливу на фінансові результати українських підприємств

Група факторів	Основні фактори	Особливості впливу на фінансові результати
Фінансові	Структура доходів і витрат, ліквідність, фінансова стійкість, оборотність капіталу	Безпосередньо визначають величину прибутку та рентабельність діяльності
Виробничо-економічні	Продуктивність праці, собівартість продукції, ефективність використання активів	Формують рівень операційної ефективності підприємства
Організаційно-управлінські	Стратегічне управління, якість управлінських рішень, система внутрішнього контролю	Забезпечують результативність управління та адаптацію до змін
Інноваційно-цифрові	Цифровізація бізнес-процесів, ERP-, CRM-, BI-системи, автоматизація управління	Підвищують оперативність управління та якість економічного аналізу
Зовнішні	Макроекономічна ситуація, інфляція, конкуренція, валютні коливання, податкова політика, воєнні ризики	Формують зовнішні умови функціонування підприємств та визначають рівень економічної невизначеності

Джерело: складено авторами на основі [2; 4; 7; 9; 10; 12].

Запропонована авторами систематизація факторів дає підстави стверджувати, що формування фінансових результатів підприємства є багатфакторним процесом, у якому кожна група чинників виконує власну функцію, але максимальний економічний ефект досягається лише за умови їх узгодженої взаємодії. Це означає, що погіршення одного з елементів системи управління здатне нівелювати позитивний вплив інших факторів, навіть якщо окремі показники діяльності залишаються на достатньо високому рівні.

Найбільші можливості для підвищення фінансових результатів формуються за рахунок внутрішніх факторів, оскільки саме вони перебувають у сфері управлінського впливу підприємства. Передусім це стосується ефективності використання ресурсного потенціалу, оптимізації структури витрат, удосконалення фінансового планування, підвищення продуктивності праці та розвитку системи стратегічного управління. Реалізація зазначених напрямів дозволяє не лише збільшити прибутковість діяльності, а й зміцнити фінансову стійкість підприємства в довгостроковій перспективі.

Разом із тим роль зовнішніх факторів у сучасних умовах істотно зросла. Інфляційні процеси, зміни валютного курсу, коливання попиту, безпекові ризики та трансформація логістичних ланцюгів безпосередньо впливають на фінансові результати підприємств, обмежуючи можливості реалізації окремих управлінських рішень. Саме тому забезпечення стабільної результативності діяльності потребує постійного моніторингу зовнішнього середовища та своєчасного коригування стратегії розвитку підприємства відповідно до змін економічної ситуації.

Важливим чинником підвищення ефективності діяльності підприємств у сучасних умовах є цифрова трансформація управління. Використання сучасних інформаційних технологій забезпечує більш оперативне отримання управлінської інформації, підвищує якість фінансового аналізу, сприяє вдосконаленню бюджетування та прогнозування, а також створює передумови для прийняття більш обґрунтованих управлінських рішень. У результаті цифровізація перетворюється не

лише на інструмент автоматизації бізнес-процесів, а й на один із факторів підвищення фінансових результатів підприємства.

Результати проведеного аналізу підтверджують, що забезпечення позитивної динаміки фінансових результатів потребує комплексного врахування як внутрішніх, так і зовнішніх факторів. Такий підхід дозволяє перейти від оцінювання окремих показників діяльності до формування цілісної системи управління фінансовими результатами, орієнтованої на досягнення довгострокових економічних цілей. Для поглиблення проведеного аналізу доцільно розглянути динаміку темпів зростання (зниження) прибутку та збитків великих і середніх підприємств України за січень-вересень 2025 р. (рис. 2).

За результатами діяльності великих і середніх підприємств України у січні-вересні 2025 р. фінансовий результат до оподаткування залишився додатним і склав 655,2 млрд грн. Для порівняння, за відповідний період 2024 р. його величина становила 720,6 млрд грн. Обсяг отриманого прибутку знизився на 9,2% відносно аналогічного періоду попереднього року та дорівнював 810,7 млрд грн. Разом із цим обсяг збитків також скоротився – на 9,6%, до 155,5 млрд грн. Крім того, спостерігалось незначне зменшення питомої ваги збиткових підприємств: якщо у січні-вересні 2024 р. вона становила 24,9%, то за відповідний період 2025 р. – 24,4% [15].

Фінансові результати великих і середніх підприємств України у січні-вересні 2025 р. залишалися неоднорідними, хоча окремі показники свідчать про певні позитивні зміни у їх господарській діяльності. Одночасне скорочення загального обсягу прибутку та збитків, а також незначне зменшення частки збиткових підприємств дають підстави стверджувати, що підприємства поступово адаптуються до сучасних економічних умов. Водночас результати їх діяльності залишаються нерівномірними, що підтверджується відмінностями між окремими видами економічної діяльності [15; 16].

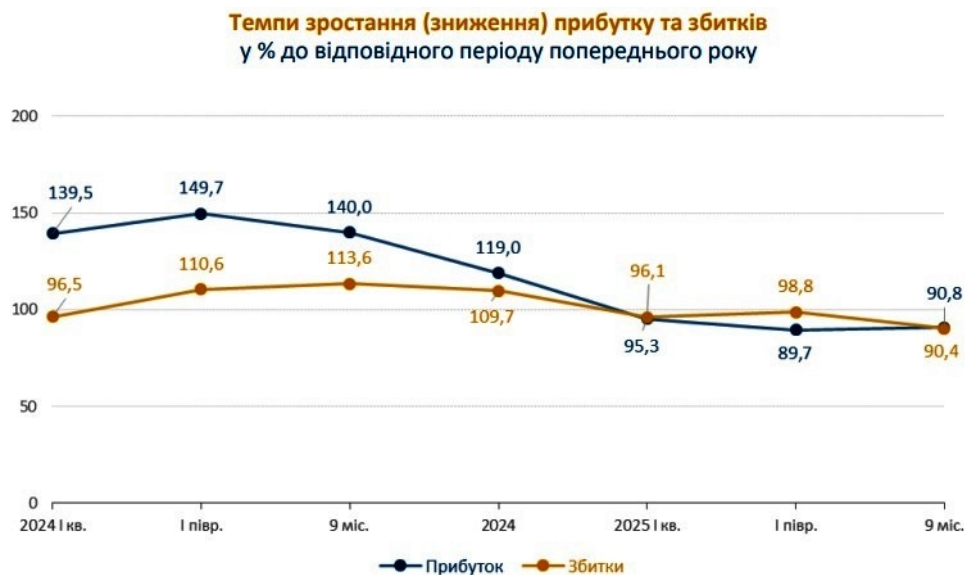

Рис. 2 Темпи зростання (зниження) прибутку та збитків великих і середніх підприємств України за січень-вересень 2025 р. (у% до відповідного періоду попереднього року)

Джерело: [15; 17].

Отримані результати дають підстави стверджувати, що забезпечення позитивної динаміки фінансових результатів неможливо пов'язувати лише зі збільшенням обсягів реалізації продукції або скороченням витрат. Значно більшого значення набуває формування ефективної системи управління, здатної забезпечити раціональне використання ресурсів, своєчасне реагування на зміни зовнішнього середовища та постійне вдосконалення бізнес-процесів. Саме поєднання фінансових, виробничих, організаційних і цифрових складових створює передумови для довгострокового підвищення результативності діяльності підприємств.

Результати проведеного аналізу також свідчать, що в сучасних умовах господарювання підприємствам доцільно приділяти більше уваги не лише досягненню короткострокових фінансових показників, а й формуванню стійких конкурентних переваг. Підвищення продуктивності праці, оптимізація структури витрат,

розвиток цифрових технологій, удосконалення фінансового планування та систематичне управління ризиками створюють основу для забезпечення стабільного зростання фінансових результатів незалежно від впливу несприятливих зовнішніх чинників.

Таким чином, проведене дослідження підтверджує, що підвищення фінансових результатів є наслідком не окремих управлінських заходів, а їх комплексної реалізації. Це обумовлює необхідність систематизації найбільш ефективних практичних шляхів, які можуть бути використані українськими підприємствами для забезпечення стабільного економічного розвитку.

За результатами проведеного аналізу авторами узагальнено практичні шляхи підвищення фінансових результатів українських підприємств, відповідні управлінські заходи та очікуваний вплив на фінансові результати, що представлено в табл. 2.

Таблиця 2

Практичні шляхи підвищення фінансових результатів українських підприємств

Шлях	Основні управлінські заходи	Очікуваний вплив на фінансові результати
Оптимізація управління витратами	Удосконалення бюджетування, контроль собівартості, скорочення непродуктивних витрат	Зростання прибутковості та рентабельності діяльності
Підвищення ефективності використання ресурсів	Раціональне використання трудових, матеріальних і фінансових ресурсів, підвищення продуктивності праці	Зниження витрат та збільшення фінансового результату
Розвиток стратегічного управління	Сценарне планування, формування довгострокових цілей розвитку, моніторинг результативності	Забезпечення стабільності фінансових результатів
Цифровізація управління	Використання ERP-, CRM-, BI-систем, автоматизація аналітичних і управлінських процесів	Підвищення оперативності та обґрунтованості управлінських рішень
Удосконалення ризик-менеджменту	Ідентифікація, оцінювання та мінімізація фінансових, виробничих і ринкових ризиків	Зменшення потенційних фінансових втрат
Посилення інформаційно-аналітичного забезпечення	Використання сучасних методів фінансового аналізу, прогнозування та моніторингу	Підвищення якості управління та зміцнення фінансової стійкості

Джерело: складено авторами на основі [1; 4; 7; 10; 13; 19; 21].

Узагальнені авторами практичні шляхи свідчать, що забезпечення стабільного підвищення фінансових результатів потребує системного поєднання стратегічних, фінансових, виробничих, організаційних та інформаційних складових управління. Ефективність окремих управлінських заходів значною мірою визначається не лише якістю їх реалізації, а й рівнем узгодженості між ними. Саме комплексне використання сучасних інструментів управління створює умови для досягнення довгострокових позитивних фінансових результатів та зміцнення конкурентних позицій підприємства.

Важливою передумовою підвищення результативності діяльності є інтеграція фінансового планування, управління ресурсами, цифрових технологій та ризик-менеджменту в єдину систему прийняття управлінських рішень. Такий підхід забезпечує своєчасне виявлення внутрішніх резервів розвитку, підвищує якість прогнозування фінансових показників, сприяє більш ефективному використанню ресурсного потенціалу та дозволяє оперативно реагувати на зміни зовнішнього середовища.

Проведене дослідження підтверджує, що лише системне поєднання фінансових, виробничих, організаційних, цифрових та аналітичних інструментів

управління забезпечує стале зростання прибутковості, підвищення фінансової стійкості й довгостроковий розвиток підприємств. Водночас ефективність таких заходів залежить від здатності підприємства своєчасно адаптувати систему управління до змін економічного середовища, ринкової кон'юнктури та внутрішніх умов функціонування.

На основі результатів дослідження авторами розроблено концептуальну модель підвищення фінансових результатів українських підприємств, що відображає взаємозв'язок між основними факторами впливу, управлінськими механізмами та очікуваними результатами (рис. 3).

Розроблена авторами концептуальна модель відображає системний підхід до підвищення фінансових результатів українських підприємств, розглядаючи їх як результат взаємодії макросередовища, факторів впливу та управлінських механізмів. Макросередовище формує воєнні ризики, економічна нестабільність, конкуренція, цифрова трансформація, технологічні зміни, соціальні та екологічні тенденції. Рівень факторів впливу охоплює фінансові, виробничо-економічні, організаційно-управлінські, інноваційно-цифрові (внутрішня здатність) та зовнішні фактори (мікросередовище). Організаційно-управлінські, інноваційно-цифрові та зовнішні фактори, що комплексно впливають на фінансові результати.

Рис. 3. Концептуальна модель підвищення фінансових результатів українських підприємств

Джерело: розроблено авторами за результатами дослідження.

Реалізація стратегічного управління, фінансового планування, управління витратами, ресурсами, ризиками, цифровізації та інформаційно-аналітичного

забезпечення сприяє підвищенню прибутковості, фінансової стійкості, ефективності діяльності й конкурентоспроможності підприємства, створюючи

передумови для його сталого фінансово-економічного розвитку.

Отже, запропонована концептуальна модель узагальнює результати проведеного дослідження та відображає логіку формування фінансових результатів підприємства як наслідок взаємодії факторів зовнішнього і внутрішнього середовища, управлінських механізмів та очікуваних економічних результатів.

На відміну від традиційних підходів, які розглядають окремі напрями підвищення прибутковості ізольовано, запропонована модель ґрунтується на їх комплексній взаємодії та враховує сучасні умови функціонування українських підприємств. Її практичне використання може сприяти підвищенню якості управлінських рішень, більш ефективному використанню ресурсного потенціалу та забезпеченню довгострокового зростання фінансових результатів.

Висновки. У результаті проведеного дослідження встановлено, що фінансові результати підприємства формуються під комплексним впливом взаємопов'язаних внутрішніх і зовнішніх факторів, а їх оцінювання потребує системного підходу, який враховує фінансові, виробничо-економічні, організаційно-управлінські, інноваційно-цифрові та зовнішні чинники.

Аналіз офіційних статистичних даних показав, що, попри поступову адаптацію українських підприємств до сучасних умов господарювання, їх фінансові результати залишаються суттєво залежними від макроекономічної нестабільності, воєнних ризиків, інфляційних процесів і трансформації зовнішнього середовища, що обумовлює необхідність постійного вдосконалення системи управління.

Основними авторськими науковими результатами дослідження є комплексна систематизація факторів впливу на фінансові результати українських

підприємств за п'ятьма групами та розроблення концептуальної моделі їх підвищення, що відображає взаємозв'язок між факторами впливу, управлінськими механізмами та очікуваними результатами.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання запропонованих практичних шляхів щодо оптимізації управління витратами, підвищення ефективності використання ресурсів, розвитку стратегічного управління, цифровізації управління, удосконалення ризик-менеджменту та посилення інформаційно-аналітичного забезпечення для підвищення фінансових результатів українських підприємств.

Перспективи подальших досліджень доцільно пов'язати з розробленням методичних підходів до кількісного оцінювання впливу окремих факторів на фінансові результати підприємств різних видів економічної діяльності з урахуванням галузевої специфіки та побудовою моделей їх прогнозування в умовах цифрової трансформації економіки й післявоєнного відновлення України.

Декларація щодо використання інструментів штучного інтелекту. У процесі підготовки статті було використано інструмент генеративного штучного інтелекту ChatGPT (OpenAI, версія GPT-5.3, 2026) виключно для технічних цілей, зокрема для уточнення перекладу англійської мови та допомоги в оформленні списку використаних джерел відповідно до вимог ДСТУ 8302:2015. Інструменти штучного інтелекту не використовувалися для формування наукового змісту статті, отримання результатів дослідження, їх інтерпретації чи формулювання висновків. Автори несуть повну відповідальність за наукову коректність, точність і цілісність представлених результатів.

Список використаних джерел:

1. Белінська С. М., Крисіна І. О. Управління прибутком підприємства. Ефективна економіка. 2022. № 1. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2022.1.16>
2. Бланк І. О. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. Київ : Ельга, 2008. 722 с.
3. Боденчук Л. Б., Боденчук С. В., Нідельчук В. В. Формування системи управління прибутком підприємства. Економіка та суспільство. 2023. № 50. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-25>
4. ДСТУ ISO 31000:2018 (ISO 31000:2018, IDT). Менеджмент ризиків. Принципи та настанови. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2018. URL: https://zakon.isu.net.ua/sites/default/files/normdocs/dstu_iso_31000_2018.pdf (дата звернення: 03.06.2026).
5. Козаченко О. Управління фінансовими результатами підприємства. Наука онлайн: Міжнародний електронний науковий журнал. 2018. № 5. URL: <https://nauka-online.com/publications/economy/2018/5/upravlinnya-finansovimi-rezultatami-pidpriyemstva/> (дата звернення: 03.06.2026).
6. Корбутяк А., Привалов А. Управління прибутком підприємства в сучасних умовах господарювання. Молодий вчений. 2023. № 5(117). DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-5-117-29>
7. Колісник О.П., Мельник А.Д. Обліково-аналітичне забезпечення управління фінансовими результатами підприємства в умовах ESG-орієнтованого розвитку. Український економічний часопис. 2026. № 12. С. 62-67. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8273/2026-12-10>
8. Ларіонова К., Капінос Г. Механізм управління прибутком підприємства. Modeling the Development of the Economic Systems. 2022. № 1. С. 120-128. DOI: <https://doi.org/10.31891/mdes/2022-3-14>
9. Лепейко Т. І., Миронова О. М., Кривобок К. В., Немашкало К. Р. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. Харків : Вид.-во ХНЕУ, 2012. 306 с. URL: <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/11922>
10. Лігоненко Л. О. Вплив цифровізації на систему управління результативністю підприємств та формування стратегії їх діяльності. Економічний простір. 2025. № 199. С. 220-227. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.199.220-227>

11. Мицак О., Ковтун Н., Лихач О. Удосконалення механізму управління фінансовими результатами підприємства. Галицький економічний вісник. 2019. Т. 56, № 1. С. 115-122. URL: <https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/pdf/56/587.pdf> (дата звернення: 03.07.2026).
12. Мних Є. В. Економічний аналіз : підручник. Київ : Знання, 2011. 630 с. ISBN 5-7773-0386-2
13. Сабліна Н. Теоретичні засади фінансових результатів підприємства та обґрунтування шляхів їх підвищення на основі методу аналізу ієрархій. Сталий розвиток економіки. 2025. № 3(54). С. 402-410. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-54-61>
14. Фінансові результати діяльності підприємств (річна). Банк даних. Державна служба статистики України. URL: https://stat.gov.ua/uk/explorer?urn=SSSU%3ADF_ASSETS_EQUITY_LIABILITIES_FINANCIAL_RESULTS_FRA%28~%29 (дата звернення: 03.06.2026).
15. Фінансові результати діяльності великих та середніх підприємств за січень-вересень 2025 року. Державна служба статистики України. URL: <https://stat.gov.ua/uk/publications/finansovi-rezultaty-diyalnosti-velykykh-ta-serednikh-pidpryyemstv-za-sichen-veresen> (дата звернення: 03.06.2026).
16. Фінансові результати діяльності великих та середніх підприємств за 2024 рік (експрес-випуск). Державна служба статистики України. URL: <https://stat.gov.ua/uk/news/finansovi-rezultaty-diyalnosti-velykykh-ta-serednikh-pidpryyemstv-za-2024-rik-ekspres-vypusk> (дата звернення: 03.06.2026).
17. Фінансові результати діяльності великих та середніх підприємств за січень-березень 2025 року (експрес-випуск). Державна служба статистики України. URL: <https://stat.gov.ua/uk/news/finansovi-rezultaty-diyalnosti-velykykh-ta-serednikh-pidpryyemstv-za-sichen-berezen-2025-roku> (дата звернення: 03.06.2026).
18. Штефан Н. М., Букреєва Д. С., Соляник Л. Г., Овдієнко К. М. Удосконалення процесу управління прибутком підприємства. Економічний вісник Дніпровської політехніки. 2024. № 4. С. 189-197. DOI: <https://doi.org/10.33271/ebdut/88.189>
19. Kaplan R. S., Norton D. P. The Balanced Scorecard: Translating Strategy into Action. Boston: Harvard Business School Press, 1996. URL: <https://www.hbs.edu/faculty/Pages/item.aspx?num=8831> (дата звернення: 03.06.2026).
20. Kaplan R. S., Norton D. P. The Strategy-Focused Organization: How Balanced Scorecard Companies Thrive in the New Business Environment. Boston: Harvard Business School Press, 2001. URL: https://repo.darmajaya.ac.id/4546/1/The%20Strategy-Focused%20Organization_%20How%20Balanced%20Scorecard%20Companies%20Thrive%20in%20the%20New%20Business%20Environment%20%28%20PDFDrive%20%29.pdf (дата звернення: 03.06.2026).
21. Porter M. E. The Competitive Advantage: Creating and Sustaining Superior Performance. New York : Free Press, 1985. URL: <https://www.hbs.edu/faculty/Pages/item.aspx?num=193> (дата звернення: 03.06.2026).
22. Zavali T., Lehenchuk S., Chyzhevska L., Hrabchuk I. Determinants of Financial Performance in Advertising and Marketing Companies: Evidence from Central and Eastern European Countries. Journal of Risk and Financial Management. 2025. Vol. 18, No. 3. DOI: <https://doi.org/10.3390/jrfm18030141>

References:

1. Belinska, S. M., & Krysina, I. O. (2022). Upravlinnia prybutkom pidpryemstva [Enterprise profit management]. *Efektivna ekonomika*, (1). <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2022.1.16> [in Ukrainian].
2. Blank, I.O. (2008). Finansovyi menedzhment [Financial management] : textbook. Elha. [in Ukrainian].
3. Bodenchuk, L. B., Bodenchuk, S. V., & Nidelchuk, V. V. (2023). Formuvannya systemy upravlinnia prybutkom pidpryemstva [Formation of the enterprise profit management system]. *Ekonomika ta Suspilstvo*, (50). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-25> [in Ukrainian].
4. UkrNDNC. (2018). DSTU ISO 31000:2018 (ISO 31000:2018, IDT): Risk management – Guidelines. https://zakon.isu.net.ua/sites/default/files/normdocs/dstu_iso_31000_2018.pdf [in Ukrainian].
5. Kozachenko, O. (2018). Upravlinnia finansovymy rezultatamy pidpryemstva [Management of enterprise financial results]. *Nauka online: Mizhnarodnyi elektronnyi naukovyi zhurnal*, (5). <https://nauka-online.com/publications/economy/2018/5/upravlinnya-finansovimi-rezultatami-pidpryemstva/> [in Ukrainian].
6. Korbutiak, A., & Pryvalov, A. (2023). Upravlinnia prybutkom pidpryemstva v suchasnykh umovakh hospodariuvannya [Enterprise profit management under modern economic conditions]. *Molodyi vchenyi*, 5(117). <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-5-117-29> [in Ukrainian].
7. Kolisnyk, O. P., & Melnyk, A. D. (2026). Oblikovo-analitychne zabezpechennia upravlinnia finansovymy rezultatamy pidpryemstva v umovakh ESG-oriietovanoho rozvytku [Accounting and analytical support for financial results management under ESG-oriented development]. *Ukrainskyi ekonomichnyi chasopys*, (12), 62-67. <https://doi.org/10.32782/2786-8273/2026-12-10> [in Ukrainian].
8. Larionova, K., & Kapinos, H. (2022). Mekhanizm upravlinnia prybutkom pidpryemstva [Mechanism of enterprise profit management]. *Modeling the Development of the Economic Systems*, (1), 120-128. <https://doi.org/10.31891/mdes/2022-3-14> [in Ukrainian].
9. Lepeiko, T. I., Myronova, O. M., Kryvobok, K. V., & Nemashkalo, K. R. (2012). Finansovyi menedzhment

[Financial management] : textbook. Vyd. KhNEU. <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/11922> [in Ukrainian].

10. Lihonenko, L. O. (2025). Vplyv tsyfrovizatsii na systemu upravlinnia rezultatyvnistiu pidpriemstv ta formuvannia stratehii yikh diialnosti [The impact of digitalization on enterprise performance management and strategy formation]. *Ekonomichnyi prostir*, (199), 220-227. <https://doi.org/10.30838/EP.199.220-227> [in Ukrainian].

11. Mytsak, O., Kovtun, N., & Lykhach, O. (2019). Udoshkonalennia mekhanizmu upravlinnia finansovymy rezultatamy pidpriemstva [Improvement of the enterprise financial results management mechanism]. *Halytskyi ekonomichnyi visnyk*, 56(1), 115-122. [in Ukrainian].

12. Mnykh, Ye. V. (2011). *Ekonomichnyi analiz* [Economic analysis] : textbook. Znannia. ISBN 5-7773-0386-2 [in Ukrainian].

13. Sablina, N. (2025). Teoretychni zasady finansovykh rezultativ pidpriemstva ta obgruntuvannia shliakhiv yikh pidvyshchennia na osnovi metodu analizu iierarkhii [Theoretical foundations of enterprise financial results and substantiation of ways to improve them based on the analytic hierarchy process]. *Stalyi rozvytok ekonomiky*, 3(54), 402-410. <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-54-61> [in Ukrainian].

14. State Statistics Service of Ukraine. (n.d.). Financial results of enterprises (annual): Data bank. https://stat.gov.ua/uk/explorer?urn=SSSU%3ADF_ASSETS_EQUITY_LIABILITIES_FINANCIAL_RESULTS_FR_A%28~%29 [in Ukrainian].

15. State Statistics Service of Ukraine. (n.d.). Financial results of large and medium-sized enterprises for January-September 2025. <https://stat.gov.ua/uk/publications/finansovi-rezultaty-diyalnosti-velykykh-ta-serednikh-pidpryyemstv-za-sichen-veresen> [in Ukrainian].

16. State Statistics Service of Ukraine. (2025, April 14). Financial results of large and medium-sized enterprises for 2024 (express release). <https://stat.gov.ua/uk/news/finansovi-rezultaty-diyalnosti-velykykh-ta-serednikh-pidpryyemstv-za-2024-rik-ekspres-vypusk> [in Ukrainian].

17. State Statistics Service of Ukraine. (2025, May 30). Financial results of large and medium-sized enterprises for January-March 2025 (express release). <https://stat.gov.ua/uk/publications/finansovi-rezultaty-diyalnosti-velykykh-ta-serednikh-pidpryyemstv-za-sichen-berezen> [in Ukrainian].

18. Shtefan, N. M., Bukreieva, D. S., Soliany, L. H., & Ovdienko, K. M. (2024). Udoshkonalennia protsesu upravlinnia prybutkom pidpriemstva [Improvement of the enterprise profit management process]. *Ekonomichnyi visnyk Dniprovskoi politekhniki*, (4), 189-197. <https://doi.org/10.33271/ebdut/88.189> [in Ukrainian].

19. Kaplan, R. S., & Norton, D. P. (1996). *The Balanced Scorecard: Translating Strategy into Action*. Harvard Business School Press. <https://www.hbs.edu/faculty/Pages/item.aspx?num=8831> [in English].

20. Kaplan, R. S., & Norton, D. P. (2001). *The Strategy-Focused Organization: How Balanced Scorecard Companies Thrive in the New Business Environment*. Harvard Business School Press. https://repo.darmajaya.ac.id/4546/1/The%20Strategy-Focused%20Organization_%20How%20Balanced%20Scorecard%20Companies%20Thrive%20in%20the%20New%20Business%20Environment%20%28%20PDFDrive%20%29.pdf [in English].

21. Porter, M. E. (1985). *Competitive Advantage: Creating and Sustaining Superior Performance*. Free Press. <https://www.hbs.edu/faculty/Pages/item.aspx?num=193> [in English].

22. Zavali, T., Lehenchuk, S., Chyzhevska, L., & Hrabchuk, I. (2025). Determinants of Financial Performance in Advertising and Marketing Companies: Evidence from Central and Eastern European Countries. *Journal of Risk and Financial Management*, 18(3). <https://doi.org/10.3390/jrfm18030141> [in English].

Дата надходження статті: 26.06.2026 р.

Дата прийняття статті до друку: 20.07.2026 р.

Дата публікації (оприлюднення) статті: 03.08.2026 р.

Стаття поширюється на умовах ліцензії Creative Commons Attribution License International CC-BY.